

Socialdepartementet

**Godkännande av en överenskommelse om en pilotverksamhet med
aktivitetsförmågutredningar för 2015**

1 bilaga

Regeringens beslut

Regeringen godkänner överenskommelse om en pilotverksamhet med aktivitetsförmågutredningar för 2015 (se *bilaga*).

Ärendet

Företrädare för Sveriges Kommuner och Landsting och regeringen har den 12 december respektive den 15 december 2014 undertecknat en överenskommelse om en pilotverksamhet med aktivitetsförmågutredningar för 2015. Överenskommelsen blir giltig under förutsättning av regeringens och Sveriges Kommuner och Landstings styrelses godkännande.

Utdrag till

Försäkringskassan
Sveriges Kommuner och Landsting
Therese Svanström Andersson

REGERINGSKANSLIET

Socialdepartementet

Sveriges
Kommuner
och Landsting

Pilotverksamhet med aktivitetsförmågeutredningar för 2015

**överenskommelse mellan staten och Sveriges
Kommuner och Landsting**

Innehåll

Inledning	3
Bakgrund	3
Aktivitetsförmågeutredningar	3
Ersättning till landstingen	4
Godkännande av överenskommelsen	5

Inledning

Regeringen och SKL slöt den 11 mars 2013 en överenskommelse¹ som innebar att landstingen i Jönköpings, Norrbottens, Skånes, Stockholms, Västerbottens, Västernorrlands, Västra Götalands och Östergötlands län erbjöds att delta i en pilotverksamhet med aktivitetsförmågeutredningar (AFU) under 2013. De landsting som deltog i pilotverksamheten om aktivitetsförmågeutredningar fick ersättning för genomförda utredningar och för att förbereda arbetet inom ramen för överenskommelsen.

Genom en överenskommelse² mellan regeringen och SKL den 11 december 2013 förlängdes pilotverksamheten att gälla för 2014. Regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) är överens om att förlänga överenskommelsen om pilotverksamheten till att gälla även under 2015.

Bakgrund

För en rättssäker prövning av rätten till ersättning från sjukförsäkringen behöver Försäkringskassan i vissa fall begära in kompletterande medicinska underlag, s.k. försäkringsmedicinska utredningar, vid sidan om det läkarintyg som utfärdats av den försäkrades behandlande läkare. Underlagen ska ge en fördjupad beskrivning av sjukdomens konsekvenser för individens funktionstillstånd och förmåga till aktivitet. De kan därigenom ligga till grund för Försäkringskassans bedömning av den försäkrades arbetsförmåga. För närvarande beställer Försäkringskassan två typer av kompletterande försäkringsmedicinska utredningar från hälso- och sjukvården; särskilda läkarutlåtanden (SLU) och teamutredningar (TMU), vilket samtliga landsting tillhandahåller genom överenskommelsen³ mellan staten och SKL om fördjupade medicinska utredningar 2014 – 2015.

Aktivitetsförmågeutredningar

Försäkringskassan fick 2010 i uppdrag av regeringen att tillsammans med Socialstyrelsen, i samråd med Arbetsförmedlingen samt tillsammans med representanter från hälso- och sjukvården vidareutveckla metoder och instrument för bedömning av arbetsförmåga. Försäkringskassan lämnade en slutrapport till regeringen i januari 2013.⁴ Resultatet av detta arbete är det nya bedömningsverktyget, s.k. aktivitetsförmågeutredningar (AFU). Aktivitetsförmågeutredningar kan genomföras av en läkare eller om behov finns kompletteras med ytterligare kompetenser som t.ex. sjukgymnast, arbetsterapeut och psykolog.

Som ett led i arbetet med att ta fram det nya bedömningsverktyget genomfördes två mindre pilotförsök för att testa metoden. Under hösten 2011 prövades metoden av ett antal utvalda läkare. Under hösten 2012 genomfördes en pilotverksamhet i landstingen i Skåne samt Västra Götalands län. Pilotförsöken omfattade sammanlagt 286 ärenden och avsåg att säkerställa att bedömningsverktygets konstruktion fungerar för att bedöma arbetsförmåga.

¹ Överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting om en pilotverksamhet med aktivitetsförmågeutredningar för 2013 (Dnr S2013/2074/SF)

² Överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting om en pilotverksamhet med aktivitetsförmågeutredningar för 2014 (Dnr S2013/8821/SF)

³ Överenskommelse mellan staten Sveriges Kommuner och Landsting om fördjupade medicinska utredningar 2014 – 2015 (Dnr S2013/ 8822/SF)

⁴ Metoder för bedömning av arbetsförmåga inom sjukförsäkringen – slutrapport (Försäkringskassan/Dnr 088713-2010)

Försäkringskassan konstaterar i slutrapporten till regeringen att erfarenheterna från pilotförsöken var positiva och bekräftade modellens grundläggande struktur. Försäkringskassan konstaterade också att fortsatt kvalitetsutveckling och kvalitetssäkringsarbete behövdes av AFU:s olika delar och för att tillvarata erfarenheter och upplevelse från de försäkrade, landstingen och andra aktörer.

För att möjliggöra ett sådant fortsatt utvecklings- och kvalitetsarbete initierade regeringen och SKL en utvidgad pilotverksamhet för 2013. Denna utvidgade pilotverksamhet skapade också förutsättningar för ett uppföljning- och utvärderingsarbete av både verksamheten och bedömningsverktygets effektivitet. Pilotverksamheten behövde dock förlängas och omfatta även 2014 i syfte att säkerställa att AFU som beslutsunderlag håller en sådan kvalitet att Försäkringskassans bedömning av arbetsförmåga sker på ett rättssäkert, systematiskt och likformigt sätt. Försäkringskassan redovisade den 30 april 2014 en uppföljning av pilotverksamheten.⁵

I mars 2014 beslutades om direktiv⁶ för en utredning som ska utreda och lämna förslag till hur behovet av kvalificerade försäkringsmedicinska utredningar inom relevanta socialförsäkringsområden ska tillgodoses, den s.k. FörMed-utredningen (S 2014:09). Utredningens uppdrag är att tydliggöra ansvaret för att göra försäkringsmedicinska utredningar och utfärda försäkringsmedicinska utlåtanden. Utredningen ska lämna sina förslag senast den 2 mars 2015. Avsikten är att en långsiktig lösning ska träda i kraft den 1 januari 2016.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer regeringen och SKL att pilotverksamheten med AFU bör förlängas och omfatta även 2015.

Ersättning till landstingen

De landsting som deltar i pilotverksamheten om AFU får ersättning för dessa utredningar inom ramen för denna överenskommelse. Överenskommelsen gäller för beställningar av AFU fram till och med den 17 november 2015.

För 2015 reserveras högst 50 miljoner kronor i ersättning för pilotverksamheten till landstingen i Jönköpings, Skånes, Stockholms, Västernorrlands, Västerbottens, Västra Götalands och Östergötlands län. Ersättningen utbetalas i enlighet med de krav och redovisningsrutiner som fastställs av Försäkringskassan efter samråd med SKL. Ersättningen till landstingen är uppdelad i dels ett fast belopp till respektive landsting som motsvarar 70 procent av den volym AFU som Försäkringskassan prognostiserats beställa från landstingen under 2015, dels ett styckpris per levererat AFU för volymer som överstiger 70 procent av prognostiserade beställningar från Försäkringskassan. Tabellen nedan visar respektive landstings tilldelade fasta belopp samt den volym AFU som Försäkringskassan prognostiserats beställa från respektive landsting.

⁵ Uppdrag om pilotverksamhet för vidareutveckling av metoder och verktyg för bedömning av arbetsförmåga, (Försäkringskassan/Dnr 025871-2013)

⁶ Kommittédirektiv 2014:43, Ansvar för försäkringsmedicinska utredningar

	Volym	Ersättning 70 % av volymen
Västerbotten	80	1 651 615
Västernorrland	128	2 213 064
Stockholm	544	8 659 622
Östergötland	90	1 863 624
Västra Götaland	448	7 117 524
Jönköping	88	1 661 857
Skåne	296	5 177 336
Totalt	1 674	28 344 641

För beställningar av AFU som överstiger 70 procent av Försäkringskassans prognostiserade volym ersätts respektive landsting med högst 14 400 kronor per levererad AFU. I de fall det finns behov av tolk för att genomföra en AFU ersätts landstinget med ytterligare 2 500 kronor per sådan AFU. En s.k. utvidgad AFU, dvs. när det finns behov av flera kompetenser än läkare, lämnas ersättning för dessa kompetenser med 925 kronor per timme. I de fall det finns behov av tolk för att genomföra en utvidgad AFU ersätts landstinget med 500 kronor per tolktimme.

Försäkringskassan kommer att svara för uppföljning, beräkning och utbetalning av ersättningen. Landstingen kommer att ersättas vid tre tillfällen utifrån genomförda och av Försäkringskassan godkända utredningar. Försäkringskassan fattar beslut och utbetalar ersättningen till det konto landstinget har uppgivit. Sista utbetalning sker senast den 31 mars 2016.

Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning, anslag 1:6 Bidrag för sjukskrivningsprocessen, anslagsposten 9 Försäkringsmedicinska utredningar.

Godkännande av överenskommelsen

Överenskommelsen blir giltig under förutsättning att den godkänns av regeringen och Sveriges Kommuner och Landstings styrelse samt att riksdagen ställer erforderliga medel till regeringens förfogande.

För staten genom Socialdepartementet

För Sveriges Kommuner och Landsting

Stockholm den 15 december 2014

Stockholm den 12 december 2014

Therese Svanström Andersson
Statssekreterare

Håkan Sörman
Verkställande direktör